

УДК 378:355.23: 355.4(477)-612.88
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.74-2.21>

Н. Л. Височіна

доктор наук з фізичного виховання і спорту, старший дослідник,
провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії наукового супроводження розроблення
нормативів і стандартів фізичної підготовки і спорту
Науково-дослідного центру проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Навчально-наукового інституту фізичної культури та спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського

В. А. Боровець

курсантка факультету № 2 (кримінальної поліції)
Харківського національного університету внутрішніх справ

В. Б. Климович

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

А. І. Корольов

викладач кафедри фізичної підготовки та спорту
Національної академії Національної гвардії України

І. В. Романів

старший викладач кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

ТАКТИЛЬНА ЧУТЛИВІСТЬ ТА КООРДИНАЦІЙНІ ЗДІБНОСТІ ЯК ОСНОВА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПРАВООХОРОНЦІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ У РІЗНИХ УМОВАХ СЛУЖБОВО-ОПЕРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аналіз структури професійної діяльності представників правоохоронних органів України під час застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності свідчить про те, що для кожного правоохоронця у відповідності до його функціонального стану існує єдина оптимальна модель зазначених вище техніко-тактичних дій, яка забезпечує максимальну реалізацію його рухового потенціалу. Однак на фоні утоми та значних фізичних навантажень навіть у високо професійно підготовлених правоохоронців суб'єктивна оцінка виконання техніко-тактичних дій та комбінацій службово-прикладного рукопашного бою значно знижується, що потребує відповідної модернізації системи їх спеціальної фізичної підготовки у відповідності до вимог сьогодення.

Головною метою дослідження є розроблення та апробація методики формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей.

З метою апробації розробленої методики (табл. 1, 2) проведено педагогічний експеримент. У дослідженні взяли участь курсанти старших курсів Харківського національного університету внутрішніх справ (n=116 осіб). Учасників педагогічного експерименту було розподілено на контрольну групу (Кг, n=57 осіб) та експериментальну групу (Ег, n=59 осіб). На початку педагогічного експерименту досліджувані Кг та Ег за рівнем сформованості навичок (прикладних професійних компетентностей) застосування заходів фізичного впливу (сили) достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

Упродовж педагогічного експерименту в системі спеціальної фізичної підготовки (самостійної роботи, форм фізичної підготовки) досліджувані Кг використовували загальноприйнятту методику формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності, передбачену відповідними нормативно-правовими документами та програмами [25; 26]. Своєю чергою досліджувані Ег додатково використовували розроблену нами методику (табл. 1, 2), яка передбачала акцентоване використання засобів розвитку та удосконалення професійної тактильної чутливості і координаційних здібностей у системі їх спеціальної фізичної підготовки.

Порівнюючи показники до та після використання розробленої нами методики (табл. 1, 2) встановлено, що результати (рис. 1), отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах, суттєво підвищилися порівняно із вихідними даними, і ці відмінності в основному достовірні (Ег, $P \leq 0,05$).

Ключові слова: готовність, заходи фізичного впливу, методика, координаційні здібності, майбутні офіцери, освітній процес, силові структури, спеціальна фізична підготовка, тактильна чутливість, фізичні якості.

Постановка проблеми. Трансформація правоохоронних органів України до світових стандартів висуває високі вимоги до професійної підготовленості атестованого особового складу, а також майбутніх офіцерів Національної поліції України (НПУ), Національної гвардії України (НГУ) та представників інших силових структур із правоохоронними функціями.

Виконання службово-оперативних завдань представниками правоохоронних органів України, зокрема НПУ, НГУ, нерідко відбувається в екстремальних умовах, які передбачають застосування заходів фізичного впливу (сили) та табельної вогнепальної зброї, що потребує від них високого рівня розвитку: координаційних здібностей, професійної тактильної чутливості, прикладних фізичних якостей та спеціальної фізичної підготовленості.

Своєю чергою аналіз структури професійної діяльності представників правоохоронних органів України (НПУ, НГУ тощо) під час застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності свідчить про те, що для кожного правоохоронця НПУ (військовослужбовця НГУ) у відповідності до його функціонального стану існує єдина оптимальна модель зазначених вище техніко-тактичних дій, яка забезпечує максимальну реалізацію його рухового потенціалу. Однак на фоні втоми та значних фізичних навантажень навіть у високо професійно підготовлених правоохоронців НПУ (військовослужбовців НГУ) суб'єктивна оцінка виконання техніко-тактичних дій значно знижується, що потребує внесення відповідних змін у програми їх спеціальної фізичної підготовки та програми рукопашної підготовки відповідно.

Отже, розроблення сучасної та ефективної методики формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців (НПУ, НГУ та інших силових структур і спеціальних служб України) до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей є актуальним напрямом наукової розвідки та важливим практичним завданням.

Дослідження виконано у відповідності до плану науково-дослідної роботи факультету № 2 (кримінальної поліції) Харківського національного університету внутрішніх справ (2020 р.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-методичної, спеціальної літератури та Інтернет-джерел (1-й етап дослідження, січень 2020 р.) у напрямі дослідження проблеми готовності майбутніх офіцерів різних силових структур та спеціальних служб України до виконання завдань за призначенням дозволив нам визначити низку науковців: О.О. Старчука [1], С.А. Мула [2], О.В. Хацаюка [3], С.С. Забродського,

О.С. Нестерова, С.В. Власка, О.О. Большакова [4] та Ю.М. Антошківа, О.Д. Богданюка, С.О. Кубіцького, А.В. Луцака, І.С. Руснака, А.С. Сіцінського, В.П. Уліча, В.А. Шемчука, В.В. Ягупова. Окремі наукові теорії та практичні рекомендації зазначених вище учених є корисними для впровадження у освітній процес зі спеціальної фізичної підготовки майбутніх офіцерів-правоохоронців різних силових структур та спеціальних служб України.

У наукових працях Ю.П. Сергієнка [5], О.А. Яреценка [6], О.А. Моргунова, О.В. Хацаюка, Ю.К. Белошенка [7], В.В. Оленченка, А.І. Корольова, О.В. Кравченко [8] та інших учених і практиків В.В. Бондаренка, Р.І. Любича, О.В. Петрачкова, О.В. Татаріна, А.В. Чудика, В.А. Шемчука висвітлені актуальні питання формування готовності військовослужбовців (правоохоронців) різних силових структур та спеціальних служб України до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Цікавими, на наш погляд, є роботи: С.А. Антоненка [9], О.В. Хацаюка [10; 11], О.Л. Іванова [12] та інших учених і практиків (Д.С. Грищенко, Б.П. Лукіна, С.В. Лещені, О.В. Пристинського, С.В. Романчука, А.В. Турчинова, А.М. Чуха), у яких акцентується увага на впровадженні у систему професійної підготовки (індивідуальної, службової) представників різних силових структур та спеціальних служб України ефективних педагогічних моделей (технологій), методик та навчальних програм, які забезпечують формування у них навичок службово-прикладного рукопашного бою (навичок застосування заходів фізичного впливу).

Під час подальшого аналізу спеціальної науково-методичної літератури нашу увагу привернули роботи В.Є. Виноградова, Н.Л. Височіної, Р.А. Рибачок [13], Н.Л. Височіної [14; 15], Н.М. Амосова [16], П.К. Анохіна [17], М.О. Бернштейна [18] та інших учених і практиків: О.С. Барили, І.Б. Бриганця, М.М. Гавенка, А.А. Дубиніної, І.А. Іонова, Л.Є. Шестерової, у яких висвітлені актуальні питання використання ефективних педагогічних моделей, технологій, програм та методик, які забезпечують формування тактильної чутливості у представників різних груп населення.

У роботах О.В. Хацаюка, П.К. Савчука [19], О.М. Колумбета [20], В.І. Ляха [21], Л.Є. Шестерової [22] та інших фахівців зазначеного напрямку: О.Я. Дубинської, Ю.І. Іванишин, В.М. Кириченко, В.Ю. Ковалюка, Л.В. Ковальчук, О.К. Моїсеєнка, М.М. Трояновської розкриті актуальні питання розвитку та удосконалення координаційних якостей у представників різних груп населення. Зазначені напрацювання є корисними для розроблення ефективної та функціональної методики формування навичок застосування заходів фізичного

впливу у представників різних силових структур та спеціальних служб України.

З огляду на результати аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-джерел) нами встановлено, що питанням розроблення та впровадження у систему професійної освіти майбутніх офіцерів-правоохоронців прикладних та ефективних методик, які забезпечують формування їх готовності до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей, присвячено недостатню кількість робіт, що потребує подальших наукових розвідок та підкреслює актуальність і практичний складник вибраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розроблення та апробація методики формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей.

Для досягнення мети дослідження планувався вирішити такі завдання:

- провести аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-джерел) у напрямі дослідження проблеми готовності майбутніх офіцерів різних силових структур та спеціальних служб України до виконання завдань за призначенням;

- здійснити аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі формування готовності військовослужбовців (правоохоронців) різних силових структур та спеціальних служб України до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності;

- провести аналіз наявних педагогічних моделей (технологій), методик та навчальних програм, які забезпечують формування прикладних навичок рукопашного бою (навичок застосування заходів фізичного впливу) у представників різних силових структур та спеціальних служб України;

- визначити та дослідити ефективні педагогічні моделі, технології, програми та методики, які забезпечують формування тактильної чутливості та координаційних здібностей у представників різних груп населення;

- розробити та апробувати методику формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей у системі їх професійної освіти.

Методи дослідження: аналізу та узагальнення результатів науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (Інтернет-джерел), експертної оцінки, методи математико-статистичної обробки даних (критерій «Хі-квадрат»), методики

психолого-педагогічної діагностики, інструментальні методи дослідження тощо.

Виклад основного матеріалу. З метою якісної організації дослідження створено науково-дослідну групу, до складу якої були залучені провідні учені та практики вибраного нами напрямку наукової розвідки (Н.Л. Височіна, О.В. Хацаюк, В.А. Боровець, В.Б. Климович, А.І. Корольов, І.В. Романів).

У відповідності до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (Інтернет-джерел) нами встановлено, що на рівень оволодіння службово-прикладним рукопашним боєм, а також на ефективність та безпечність застосування його техніко-тактичного арсеналу значним чином впливають добре розвинуті координаційні здібності та професійна тактильна чутливість. З огляду на той факт, що службово-оперативна (бойова) діяльність правоохоронців може відбуватися у різних екстремальних умовах (темний стан доби, фізичне виснаження, травма правоохоронця, переважаюча сила супротивника, озброєння супротивника, обмежений простір тощо), саме добре розвинуті професійні тактильні відчуття та добра координація рухів забезпечать виконання ними завдань за призначенням.

Своєю чергою координаційні здібності [23] є сукупністю рухових здібностей, що визначають швидкість засвоєння нових рухів, а також уміння адекватно перебудовувати рухову діяльність у несподіваних ситуаціях.

Тактильні відчуття [24] – це відчуття дотику та тиску. У взаємодії людини із довкіллям вони відіграють велику роль, оскільки сигналізують про присутність того чи іншого подразника, який контактує з поверхнею тіла. Дотикові (тактильні) відчуття виникають унаслідок дії механічних подразників на поверхню шкіри. Вони належать до групи шкірних відчуттів. Необхідною умовою їхнього виникнення є контакт з об'єктивним подразником, тиск на шкіру, що спричинює її деформацію. Периферичний тактильний аналізатор створюють нервові закінчення у шкірі. Останні з'єднуються з мозковою частиною аналізатора за допомогою провідного шляху (чутливі нервові волокна), який проходить через спинний мозок, стовбур головного мозку, зоровий бугор у кору великого мозку. Відсутність відчуття тиску, ваги називають абарестезією, м'язово-суглобового відчуття – абатестезією.

З урахуванням вищезазначеного членами науково-дослідної групи розроблено методику формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координаційних здібностей (табл. 1, 2; 2-й етап дослідження, 1-й блок, лютий 2020 р.).

З метою апробації розробленої нами методики (табл. 1, 2) проведено педагогічний експеримент

(2-й етап дослідження, 2-й блок; березень–грудень 2020 р.). У дослідженні взяли участь курсанти старших курсів Харківського національного університету внутрішніх справ (n=116 осіб; середній вік досліджуваних 19,9 року). Учасників педагогічного експерименту було розподілено на контрольну групу (Кг, n=57 осіб) та експериментальну групу (Ег, n=59 осіб).

Досліджувані Кг та Ег дали згоду на участь у педагогічному експерименті, що підтверджено відповідним актом. На початку педагогічного експерименту досліджувані Кг та Ег за рівнем сформованості навичок (прикладних професійних компетентностей) застосування заходів фізичного впливу (сили) достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$).

Упродовж педагогічного експерименту в системі спеціальної фізичної підготовки (самостійної роботи, форм фізичної підготовки) досліджувані Кг використовували загальноприйняту методику формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності, передбачену відповідними нормативно-правовими документами та програмами [25; 26]. А досліджувані Ег додатково використовували розроблену нами методику (табл. 1, 2), яка передбачала акцентоване використання засобів розвитку та удосконалення професійної тактильної чутливості і координаційних здібностей у системі їх спеціальної фізичної підготовки.

Наприкінці дослідження членами науково-дослідної групи проведено визначення рівня сформованості готовності досліджуваних Кг та Ег до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності. Оцінювання рівня оволодіння техніко-тактичної майстерності службово-прикладного рукопашного бою здійснено у відповідності до чинної нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки поліцейських та майбутніх офіцерів НПУ.

Порівнюючи показники до та після використання розробленої нами методики (табл. 1, 2), встановлено, що результати (на рис. 1), отримані наприкінці педагогічного експерименту у досліджуваних групах, суттєво підвищилися порівняно із вихідними даними, і ці відмінності достовірні (Ег, $P \leq 0,05$).

Таким чином, з огляду на результати педагогічного експерименту нами підтверджено ефективність та функціональність розробленої методики (табл. 1, 2), що забезпечує готовність майбутніх офіцерів НПУ до застосування заходів фізичного впливу у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Висновки і пропозиції. У результаті дослідження розроблено та апробовано методику формування готовності майбутніх офіцерів (курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ) до застосування заходів фізичного впливу (сили) на основі акцентованого розвитку професійної тактильної чутливості та координа-

Таблиця 1

Методика формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності (підготовчий етап)

№ з/п	Зміст тренування (спеціальні фізичні вправи та функціональні комплекси)	Організаційно-методичні вказівки
I. Підготовчий етап (березень–травень 2020 р.)		
1.1	Розвиток координаційних здібностей: виконання гімнастичних вправ середньої складності (на місці, в русі, гімнастичних снарядах); метання тенісного м'яча по габариту з місця на влучність; виконання елементів самострахування та акробатичних вправ на місці; виконання технічних завдань із застосування заходів фізичного впливу на місці та в помірному темпі; швидкісне відпрацювання кидків на місці; відпрацювання ударів руками та ногами по опудалах (важких боксерських мішках) після виконання функціональних комплексів швидкісно-силової спрямованості; відпрацювання кидкової техніки в помірному темпі у змодельованих умовах темного стану доби; відпрацювання технічних дій в положенні лежачи (партері) у змодельованих умовах темного стану доби; імітаційні дії застосування табельної вогнепальної зброї на місці (у стійці, партері, з коліна, під час перекатів у положенні лежачи)	Спеціальні фізичні вправи та функціональні комплекси додатково включати комплексно у зміст практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки. Напередодні практичного заняття здійснювати інструктаж з дотримання заходів попередження травматизму та дисципліни. Постійно слідкувати за діями курсантів, що тренуються, слідкувати за їхнім функціональним станом.
1.2	Розвиток професійної тактильної чутливості: тренування у неповному розбиранні-збиранні навчальної зброї (пістолета, автомата); тренування у неповному розбиранні-збиранні навчальної зброї (пістолета, автомата) після значного фізичного навантаження; тренування у неповному розбиранні-збиранні навчальної зброї (пістолета, автомата) із різних штатних та нештатних запчастин; спорядження магазину (автомата, пістолета) на швидкість після значного фізичного навантаження із різнокаліберних набоїв; на місці здійснювати швидкісний вихват зброї (ножа, пістолета, гумової палиці)	Контролювати час відпрацювання тренувальних завдань. Слідкувати за ЧСС курсантів під час відпрацювання функціональних комплексів. Контролювати дотримання курсантами заходів безпеки та попередження травматизму.

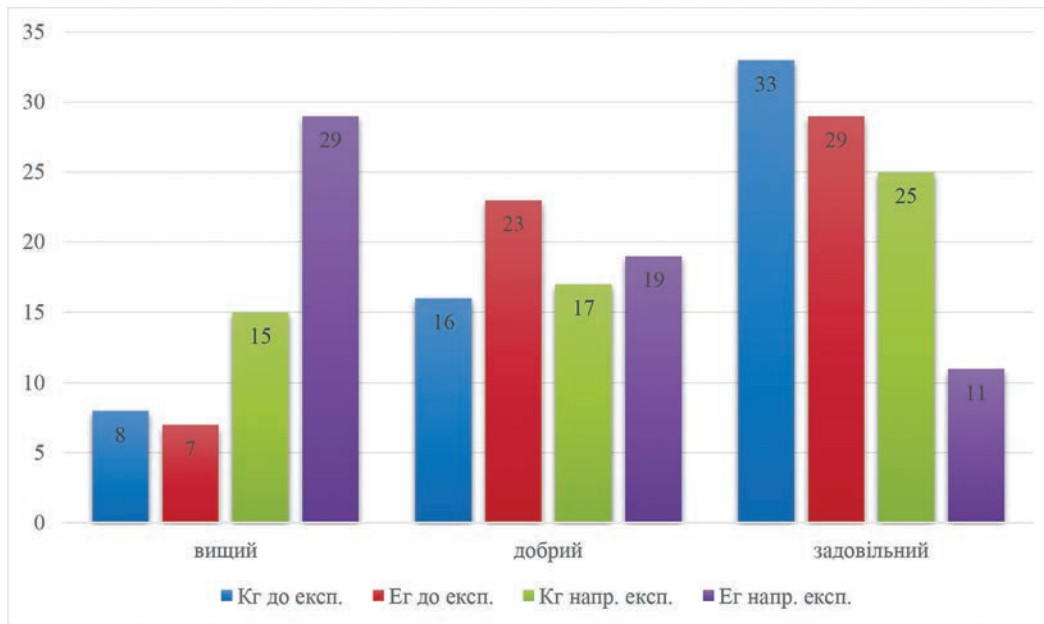

Рис. 1. Динаміка сформованості готовності досліджуваних курсантів Кг та Ег до застосування заходів фізичного впливу (сили) упродовж педагогічного експерименту

Таблиця 2

Методика формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності (основний етап)

№ з/п	Зміст тренування (спеціальні фізичні вправи та функціональні комплекси)	Організаційно-методичні вказівки
II. Основний етап (червень–грудень 2020 р.)		
2.1	Розвиток координаційних здібностей: виконання складних гімнастичних вправ (на місці, в русі, гімнастичних снарядах); метання тенісного м'яча по габариту під час руху на влучність; виконання елементів самострахування та акробатичних вправ у русі та через перешкоди; виконання технічних завдань із застосування заходів фізичного впливу (сили) в русі та ускладнених умовах у бойовому темпі; відпрацювання кидків у бойовому темпі на фоні значного фізичного навантаження та подразнення вестибулярного апарату; відпрацювання ударів руками та ногами по опудалах (важких боксерських мішках) в умовах відключення зорового аналізатора після значного фізичного навантаження; відпрацювання кидкової техніки в умовах відключення зорового аналізатора та опору супротивника; ведення сутички із супротивником у стійці в змодельованих умовах відключення зорового аналізатора	Перевірити навчально-матеріальну базу та її готовність до відпрацювання тренувальних завдань. Надавати допомогу курсантам під час виконання складних елементів тренувальних завдань. Слідкувати за ЧСС та станом вестибулярної стійкості курсантів. Слідкувати за правильною технікою відпрацювання прийомів та ударів.
2.2	Розвиток професійної тактильної чутливості: тренування на місці у неповному розбиранні-збиранні навчальної зброї (пістолета, автомата) після значного фізичного навантаження в умовах відключення зорового аналізатора; спорядження магазину (автомата, пістолета) на швидкість після значного фізичного навантаження та в умовах відключення зорового аналізатора; під час бігових вправ здійснювати перекид макетів зброї (ножа, пістолета, гранати Ф1) з руки в руку; під час руху (бігом, швидким кроком) з макетом пістолета по команді керівника здійснювати прицілювання у різні точки та імітувати швидку його перезарядку; розбирання-збирання табельної вогнепальної зброї в умовах відключення зорового аналізатору із різних штатних та нештатних запчастин; спорядження магазину табельної вогнепальної зброї набоями із різних калібрів в умовах відключення зорового аналізатора	Перевірити зразки навчальної зброї та боєприпасів. Слідкувати за дотриманням заходів безпеки під час поводження зі зброєю. Контролювати ЧСС та рівень подразнення вестибулярного апарату курсантів. Фізичне навантаження курсантів підбирати у відповідності до наявного рівня фізичного розвитку та самопочуття курсантів.
2.3	Комплексне удосконалення координаційних здібностей та професійної тактичної чутливості: комплекс № 1. Відпрацювання тактичних елементів та імітаційних дій стрільби з табельної вогнепальної зброї в русі (дії за раптовими командами та сигналами); комплекс № 2. Виконання функціонального комплексу, відпрацювання кидків в умовах відключення зорового аналізатора, розбирання-збирання зброї в умовах відключення зорового аналізатора з різних штатних та нештатних запчастин; комплекс № 3. Подолання різних перешкод, метання гранат на влучність, застосування заходів фізичного впливу в змодельованих умовах темного стану доби.	Перевірити на безпечність зразки навчальної зброї та боєприпасів (гранат). Контролювати ЧСС, функціональний стан курсантів, що тренуються. Корегувати техніку відпрацювання фізичних вправ та прийомів РБ.

ційних здібностей у системі їхньої професійної освіти. Крім цього, членами науково-дослідної групи встановлено, що використання спеціальних вправ та функціональних комплексів, спрямованих на розвиток координаційних здібностей та професійної тактильної чутливості, забезпечило значний приріст технічної та тактичної майстерності досліджуваних курсантів Ег у напрямі їх індивідуальної рукопашної підготовки.

Своєю чергою сучасні технічні засоби навчання (ВКС "Katsumoto" [27]) дозволили нам під час практичних занять (тренінгів) здійснювати термінову корекцію технічних дій досліджуваного службово-прикладного одноборства, що забезпечило формування правильної уяви про техніку прийомів, які становлять технічний арсенал застосування заходів фізичного впливу (сили) правоохоронцями у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Членами науково-дослідної групи пропонується використання зазначеної вище методики (табл. 1, 2) у системі спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців різних силових структур та спеціальних служб України, що зменшить ризик травмувань, поранень (загибелі) особового складу під час виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-бойової діяльності.

Результати дослідження впроваджені у систему спеціальної фізичної підготовки курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ та Національної академії Національної гвардії України. Перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямі передбачають формування професійної компетентності у майбутніх офіцерів Національної поліції України до надання допомоги потопаючому у різних видах водного середовища.

Список використаної літератури:

1. Старчук О.О. Методика формування фізичної готовності майбутніх офіцерів до військово-професійної діяльності : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02. Хмельницький, 2011. 20 с.
2. Мул С.А. Психологія готовності офіцера-прикордонника до професійної діяльності : дис. ... на здобуття наук. ступеня докт. психол. наук : 19.00.01. Київ, 2016. 539 с.
3. Хацаюк О.В. Сутність та структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 65 (Т. 2). Запоріжжя, 2019. С. 144–155.
4. Забродський С.С., Хацаюк О.В., Нестеров О.С., Власко С.В., Большаков О.О. Впровадження сучасних форм фізичної підготовки у систему професійної освіти майбутніх офіцерів

Національної гвардії України. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 75 (Т. 2). Запоріжжя, 2020. С. 130–144.

5. Сергієнко Ю.П. Спеціальна фізична підготовка у системі професійного навчання фахівців податкової міліції : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Харків, 2005. 17 с.
6. Ярещенко О.А. Обґрунтування змісту і організації спеціальної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Харків, 2008. 20 с.
7. Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Хацаюк О.В., Белошенко Ю.К. Розробка техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України у системі спеціальної фізичної підготовки. *Честь і закон*. № 4 (67). Харків, 2018. С. 67–74.
8. Хацаюк О.В., Оленченко В.В., Корольов А.І., Кравченко О.В. Формування військово-прикладних навичок рукопашного бою у майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Інноваційна педагогіка*. № 17 (Т. 2). Одеса, 2019. С. 215–226.
9. Антоненко С. А. Експериментальне обґрунтування методики формування навичок рукопашного бою фахівців податкової міліції у системі професійного навчання : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Харків, 2005. 18 с.
10. Хацаюк О.В. Удосконалення техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України із використанням сучасних технічних засобів навчання : звіт про НДР (шифр «Модель-РБ»). АБВ МВС України. Харків, 2008. 135 с.
11. Хацаюк О.В. Методика застосування больових прийомів у партері військовослужбовцями внутрішніх військ МВС України : навчальний посібник. АБВ МВС України. Харків, 2010. 180 с.
12. Іванов О.Л. Методика навчання рукопашного бою в системі фізичної підготовки майбутніх офіцерів : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.02. Хмельницький, 2013. 16 с.
13. Виноградов В.Е., Высочина Н.Л., Рыбачок Р.А. Коррекция психоэмоционального состояния квалифицированных боксеров путем телесно-кинестетических мобилизационных воздействий. *Науково-педагогічні проблеми фізичної культури*. № 10 (65). Київ, 2015. С. 39–42.
14. Височина Н.Л. Психологічне забезпечення у системі підготовки спортсменів в олімпійському спорті : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 384 с.
15. Височина Н.Л. Дослідження особливостей сприйняття у спортсменів, що спеціалізуються

- у водних видах спорту. *Молода спортивна наука України*. № 20. Львів, 2016. С. 31–55.
16. Амосов Н.М. Моделирование сложных систем : учебное пособие. Киев : Наукова думка, 1968. 212 с.
 17. Анохин П.К. Очерки по физиологии функциональных систем : учебное пособие. Москва : Медицина, 1975. 447 с.
 18. Бернштейн Н.А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности : учебное пособие. Москва : Медицина, 1966. 349 с.
 19. Хацаук О.В., Савчук П.К. Вдосконалення вестибулярної стійкості правоохоронців МВС України з використанням стаціонарного динамічного стенду. *Молода спортивна наука України*. Вип. 10 (Т. 1). Львів, 2006. С. 350–355.
 20. Колумбет О.М. Розвиток координаційних здібностей молоді : монографія. Київ : Освіта України, 2014. 420 с.
 21. Лях В.І. Аналіз властивостей, які розкривають сутність поняття «координаційні здібності». *Теорія і практика фізичної культури*. № 1. Київ, 1994. С. 48–50.
 22. Шестерова Л.Є. Вплив рівня активності сенсорних функцій на удосконалення рухових здібностей школярів середніх класів : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Харків, 2004. 20 с.
 23. Ладика П.І. Розвиток координаційних здібностей веслувальників-початківців : методичні рекомендації. Тернопіль : ТИПУ, 2007. 92 с.
 24. Grunwald M. Human Haptic Perception – Basics and Applications : monography. Berlin, Basel, Boston : Birkhäuser, 2008. 273 p.
 25. Моргунов О.А., Забора А.В., Соколов В.В. Спеціальна фізична підготовка : РПНД першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 081. Право (Поліцейські). Харків. ХНУВС, 2020. 24 с.
 26. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ Міністра внутрішніх справ України від 26 січня 2016 р. № 50. Київ : Верховна Рада України, 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#n17>.
 27. Бизин В.П., Миргород Д.А., Хацаук О.В. Технические средства обучения двигательным действиям : учебное пособие. Берлин (Германия) : Lambert Academic Publishing, 2014. 216 с.

Vysochina N., Borovets V., Klymovych V., Korolov A., Romaniv I. The tactile sensitivity and coordination skills as a basis for the readiness of future law enforcement officers to apply measures of physical influence in different conditions of service and operational activities

Analysis of the structure of Professional activity of representatives of Law Enforcement Agencies of Ukraine during the application of measures of Physical Influence (force) in different conditions of Service and Operational activities shows that for each Law Enforcement Officer in accordance with his functional status there is a single optimal Model of Technical and Tactical actions provides the maximum realization of its motor potential. However, against the background of fatigue and significant Physical exertion, even among highly trained Law Enforcement Officers, the subjective assessment of Technical and Tactical actions and combinations of service-applied Hand-to-Hand Combat is significantly reduced, which requires appropriate modernization of their Special Physical Training System.

The main Purpose of the study is to develop and test a method of forming the readiness of Future Law Enforcement Officers to apply measures of Physical Influence (force) on the basis of the accentuated development of professional tactile sensitivity and coordination skills.

In order to test the developed Method (table 1, 2) a Pedagogical Experiment was conducted. Senior cadets of Kharkiv National University of Internal Affairs (n=116 people) took part in the study. Participants in the Pedagogical Experiment were divided into a Control group (Kg, n=57 people) and an experimental group (Eg, n=59 people). At the beginning of the Pedagogical Experiment, the studied Kg and Eg did not differ significantly in the level of skills (applied professional competencies) and the use of Measures of Physical Influence (force) ($P \geq 0,05$).

During the Pedagogical Experiment in the System of Special Physical Training (independent work, Forms of Physical Training) the studied Kg used the generally accepted Method of Forming the readiness of Future Law Enforcement Officers to apply Measures of Physical Influence (force) in different conditions of service (combat) activities provided by relevant regulations documents and programs [25; 26]. In turn, the studied Eg additionally used the Methodology developed by us (Table 1), which provided for the emphasis on the use of tools for the development and improvement of Professional tactile sensitivity and coordination skills in the System of their Special Physical Training.

Comparing the indicators before and after using the Method developed by us (Table 1), it was found that the results (Fig. 1) obtained at the end of the Pedagogical Experiment in the studied groups significantly increased compared to baseline and these differences are mostly significant Eg, $P \leq 0,05$.

Key words: *readiness, Physical Impact Measures, methods, coordination skills, Future Officers, educational process, Law Enforcement Agencies, Special Physical Training, tactile sensitivity, Physical qualities.*